

MÉLTÓSÁGI ÁRAK:
 A kiadónálban átvéve:
 Egy évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 .
 Kétfelét kétszer kérvén:
 Egy évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 .
 Védőpostán szállítva:
 Egy évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 .

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Reggelünk minden nap a határ és
 Újvidék utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megvásárolt nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetésok a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Helyes adás ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, május 4.

A nagybeteg költőkirály.

Amióta szétfutott a megdöbbentő szomorúságu hír Jókai betegségéről, félő aggodalommal várjuk az ágya mellől szállingó híreket. S minden újabb hír szomorubb, vigasztalanabb, hogy váratlanul ne érjen bennünket a mérhetetlen gyász. S a mint jobban-jobban öntudatunkba elevenedik a fenyegető veszteség, alig találunk szavakat a szomorú hírek tolmácsolására.

A haldokló költő fejedelem már egy hete beteg, de környezete titkolta a 80 éves költő meghüléséből eredő gyöngéledését. Tegnap aztán válságosra fordult állapota s azóta ereje egyre hanyatlik.

Az influenzából eredő tüdőgyulladás rohamosan terjed s *Korányi* professzor tehetetlen a pusztító lázas kórral szemben. A hanyatló szervezet nem tud elentállani a láz gyilkoló hatalmának s *Jókai* Mór hatalmas életerejé, teremtő genije lassan emésztődik.

A nemzet koszorus írójának betegségéről újabb híreink a következők:

Biztató reggel.

Budapest, máj 4.

Az aggódóknak, a nagybeteg költő életéért rettegőknek a lelkét ma reggel reménysugár derítette föl.

Jókai kezelő orvosának állítása szerint *valamivel jobban van és nincs kizárva, hogy legyőzi a betegséget.*

Reggel fél négykor elnyomta az álom a s egy negyed óra hijján két óra hosszát aludt.

Negyed hat óraker felébredt és szomjúságról panaszkodott. Teát adtak neki. Megitta, aztán elmondta, hogy nagyon mélyen aludt és ismét álmodott. Almában eladta a svábhgyi villáját, a kapott pénzből Nizzába utazott ahol Kua Arpad hegedűművész játékát hallgatta.

Reggel fél 7 óraker az érverés 118-ról 116-ra csökkent, a hőmérséklet viszont 38.1-ről 38.4-re emelkedett. Az orvosok abból merítették a reményt arra, hogy Jókai életben marad, hogy a trachiális-szörtyögés megszűnt.

Negyed 9 óraker *Korányi* professzor és dr *Strikker* háziorvos, aki egyébként egész éjjel a betegágy mellett virrasztott, konziliumot tartottak és megerősítették dr *Strikker* nézetét, hogy a beteg jobban van. *Korányi* tanár derült arccal jött ki a szobából s odaszólt a folyosón váró újságíróknak:

— *Uraim, van remény.*

Az orvosok elhatározták, hogy a betegnek ezentul nem egy óránként, hanem két-két órai időközökben adnak be izgató szeszes italokat, hogy kipróbálják, hogy a beteg ébersége és javulása nem látszólagos-e s hogy nem-e a sok szeszes italoknak tulajdonítható ez a jelenség.

A beteget ezentul csak chininnel fogják kezelni.

Ma reggel 9 óraker a következő builetinet adták ki a beteg állapotáról:

»Jókai Mór 5 méltóságának állapota ma reggel az estihez képest *csekély javu-*

ldst mutat. Az egész éjjelen át tartó exudálás folytán a szív működés némileg javult. Az erőbeli állapot valamivel fokozottabb. A tegnap este fennálló aggasztó trachiális-szörtyögés ennek folytán, valamint az erősebb köhögési inger következtében szintén megszűnt. Negyed 9 óraker a *Korányi* professzorral tartott konzilium fenti adatokat megerősítette. Ugyanakkor azt is konstataáltuk, hogy a jobb tüdőben levő le-szürődés este óta csak csekély mérvben nagyobbodott. A bal tüdőben csak hurut van jelen. Hőmérséklet 38.4, pulzus 116.

Dr *Strikker* Mór, s. k.

Egész délelőtt egymást érték a beteglátogatások és kérdezősködések.

Tisza István gróf *Gajdary* Odön utján már reggel 8 óraker kérdezősködött a beteg állapotáról.

Kevéssel azután *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter személyesen jött el, hogy megtudja, javult-e az agy költő állapota.

Kossuth Ferencz *Nessi* Pált küldte tudakozódni.

Ott volt még *Bedthy* Zsolt is. *Feszty* Arpadné az újságíróktól kérdezte, hogy mit csinál az édesapja.

Délelőtt féltizenkét óraker eljött *Hegedűs* Sándor, aki délelőtt már a fiát elküldte, hogy tudakozódjék a beteg hogylétéről. *Hegedűs* nem ment be a lakásba, hanem az újságíróktól kérdezte meg, hogyan van Jókai. A megnyugtató felvilágosítás után eltávozott.

Tizenkét óraker a váladékát elküldték a bakteriologiai intézetbe, hogy állapítsák meg, nincsenek-e benne influenza-bacillusok?

Délután két óraker ismét konziliumot tartanak.

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A feérporti magyar kolónia Észak-Amerikában.*

Írta: Hegyi Antal.

(Vége.)

Az egyedüli aranykeresztes és piros öves pap kizárólag a püspök. Ő nemcsak első papja, hanem első munkása is az egyházmegyének, személyesen intéz és vezet minden ügyet a püspöki iroda segítségével. Nehezebb ügyekben támogatására szolgál az egyházmegyei tanács, melynek tagjai a székhelyi papság jelesebbjeiből vannak kinevezve.

A lelkészségeket a hivek, az egyházmegyét, helyesebben a püspökséget és papnövelde-t pedig a lelkészségek tartják fenn, melyek e célra évenként a főpásztor megállapítása szerint bizonyos járulékot fizetnek. Ha az egyes

lelkészségek szükségleteiket nem képesek a hivek járulékaiból fődözni, a hiányzó összeget gyűjtés útján szerzik be. A lelkész a keleti államokban, hol drágábbak a megélhetési viszonyok, ezer dollár fizetést, teljes házi berendezést, fűtést és világítást kap a hitközségtől, a segédlelkész pedig nyolcszázat, melyből négyszáz dollárt főnökének tartozik az élelmezésért átadni. A többi államokban pedig hétszáz dollár a lelkész tiszteletdíja és ötszáz a segédlelkészé szintén teljes házi berendezéssel fűtés és világítással. A háztartást első sorban a stóla jövedelemnek kell fedezni, ami pedig ebből ki nem telik, a lelkész és segédei egyenlő arányban tartoznak pótolni.

Beiktatott lelkészek csak igen gyér számmal vannak, mert ahhoz, hogy valaki Amerikában elmozdíthatlan lelkész lehessen, meg kívánatik, hogy temploma, paplaka és iskolája szilárd anyagból, terméskőből, vagy téglából legyen építve és rajta semmiféle adósság ne legyen. Amerika azonban a vallás ügyét is gyakorlatilag fogván föl, nem arra törekszik,

hogy nagyszerű és fényes templomai és közintézetei legyenek, hanem hogy minél több temploma és iskolája legyen s minél könnyebben férhessen hozzá a nép. Jó a fából épült templom és iskola is, ha téglára nem telik.

Itt Feérporton is fából épült a két tornyú, mintegy 800—1000 lelket befogadó templomunk, melyről azonban belől nem igen lehet sejteni vakolata miatt, hogy fából van. Ugy szintén fából épült a lelkészlak és iskola is, melyek azonban rendeltetésüknek pompásan megfelelnek.

A lelkész tehát a püspöktől függ, aki tet-szése szerint áthelyezheti egyik állomásról a másikra. Ez azonban itt semmi nehézségbe sem ütközik, mert a fizetés mindenütt egyforma, a házi berendezést sem kell cipelni, vagy eladni, mert azt az új állomáson készen kapja, a régin pedig visszahagyja. Áthelyezés a legtrikább esetek közé tartozik és fontos okok nélkül soha sem esik meg.

Az amerikai angol kath. papság képzettség dolgában a magyar papsággal nem áll

Róth M utóda ajánlja ez évad legújabb **AUDERSCHU-féle** mintájú raktáron levő **angol zephyr-szövetből méret szerint készíthető uri fehérneműit.**

* A Kath. Hitterjesztés májusi füzetéből.

Délutáni távirataink.

Budapest, május 4.

Délben újra konziliumot tartottak Jókai orvosai. Megvizsgálták a beteg köpetjét s Korányi úgy nyilatkozott, hogy *csoda volna ha felgyógyulna*, de nem lehetetlenség.

Nap hosszát nagy tömegben ácsorognak Jókai lakása előtt az érdeklődők s egymásután érkeznek a társadalom előkelőségei, hogy Jókai állapotáról tudakozódjanak.

A király érdeklődése.

Egy óraker *König*, a kabinet iroda főnöke Ó Felső megbízásából megjelent Jókai lakásán s tudakozódott Jókai állapotáról s kérte, hogy levélben, vagy telefonon értesítsék a királyt Jókai minden változásáról.

Budapest, május 4. Délután két óraker Jókai láza alább hanyatlott. A beteg csendes. Szív működése gyöngye.

Éjjeli távirataink.

Mint éjjeli távirataink értesítenek bennünket, Jókai állapotában kedvező fordulat állott be.

Budapest, május 4. d. u. 4. óra. (Saját tud. távirata.) Jókai délután lázrom orvosi javulást várnak.

Budapest, május 4. d. u. 5. óra. Félóra előtt felébredt, nyugodtan, élénken beszélgetett. Az érverés szabályosabb. *Korányi professzor határozott javulást konstataált.*

Budapest, május 4. este 9 óra. A lélegzési zavarok alábbhagytak, a láz csökkent s orvosai ismét reménylőnek, hogy kedvező fordulattól a gyuladás elmúlik.

A keletázsiai háború.**A japánok győzelme orosz világitásban.**

Pétervár, május 4. Kuropatkin tábornoknak *Miklós* csárhoz május 3-án intézett távirata a következőket tartalmazza:

Szaszulics tábornoknak a május 1-én lefolyt kiuliencsöngi ütközetről szóló, május 3-áról keltezett jelentése szerint, azon részt vett a 21. és 22. ezred és a 6. tüzérdandár második és harmadik ütege. A küzdelem úgy kezdődött, hogy a *Vicsuban* felállított ostromágyuk és a szigeteken elhelyezett tábori ütegek hevesen tüzeltek jobboldalunkra. Rövid szünet után rendkívül heves tüzelés irányult a kiuliencsöngi főállásunk baloldalára és potietincsebeli állásunkra. Kis japán csapatosztályok is kezdtek tüzelni. A japánok támadni kezdtek és átléptek az Iho folyón. Állásaink védőinek helyzete mindig nehezebb lett, különösen *Potietincseben*, hol arczélben és oldalról lőttek rájuk. Potietincsei ütegünkkel harmincz japán ágyú állott szemben. Ez az ütegünk elhallgatva az ellenség s tábori ütegeket, meggyitotta a tüzelést a gyalogság ellen és csak csekély veszteségei voltak, míg nem volt kénytelen gyalogságunk visszavonulása következtében más állást elfoglalni. A japánok tüzelésük közben folyton új csapatokkal támadtak a nélkül, hogy szuronyosították volna magukat. A folyó átjárásánál a könnyű fegyverzetű japán katonák nagy csoportokba verődtek.

A Potietincsere vezényelt támadással egyidejűleg a japánok *Kiuliencsöngben* is megtámadták baloldalunkat, mely állást alacsony sánczai miatt a japánok tüzelése következtében el kellett hagyni.

Első sorainknak a tartaléktól történt folytonos táplálása következtében állásainkat hosszabban megtarthattuk. Mivelhogy azonban a nagy távolság miatt a főtartalék időben nem támogathatott bennünket, csapataink elhagyták

főállásunkat és *Kiuliencsöng* megett foglaltak állást, miközben kénytelenek voltak a japánok heves tüzelését tűrni, a kik azonban nem határozták el magukat a magaslatok elhagyására.

Erre az ellenség új állásunk ellen kezdett heves ágyutámadást és *Csingánnál* hátrálásra bírta csapatainkat új állásukból. A főtartalékból a 11. ezred két zászlóalját és a harmadik tüzérdandár két üteget *Liaofancsangba* vezényelték és ezek kettős támadó arczéllal foglaltak el egy állást, a mivel előőrstűnknek, mely sokat szenvedett, lehetővé vált a visszavonulás és a sebesültek elvitele.

A 11. ezred zászlóaljai, melyeket az ellenség mindkét oldalról megkerült, ismétellen szurony rohamba mentek át, hogy keresztülvágják magukat.

A japánok azonban nem vették fel a szuronycsatát és visszavonultak.

Az egyik szuronyroham, melyben a katonai pap *két golyótól találva, keresztrel kezében ment előre*, lehetővé lette a 11. ezrednek még a 12. ezred egyik zászlóaljának megérkezése előtt a keresztülvágást. E zászlóalj védelme alatt az összes csapatok megkezdtek a visszavonulást.

A 11. és 12. ezred vesztesége igen nagy volt de pontosan meg nem állapítható. A 11. ezredből elesett *Leining* ezredes, valamint *Domtelli* és *Rajevszki* zászlóaljparancsnokok. A 12. ezredből elesett vagy megsebesült *Kilencz századparancsnok*.

A 5. tüzérdandár második és harmadik ütege nem vihette magával ágyuit, mert ágyulegységének és lovainak nagy részét elvesztette.

Ezért az ágyukat a helyszínén hagyták, miután azonban azokat hasznavehetetlenké tették.

Ugyanez okból ott kellett hagyni a harmadik tüzérdandár harmadik ütegének hat

ugyan egy színvonalon, de lelkes, állhatatos és kötelességtudó a maga szent hivatásában. Ennek, valamint azon körülménynek, hogy a legutolsó falusi kath. iskolában is apácák tanítanak, tulajdonítható egyházunk óriási haladása az Egyesült-Államok területén, mert ezáltal minden újabb nemzedéknek csak fokozódik a tettereje és a hitéhez való ragaszkodása.

Amerikában különben csak a templomok és iskolák falain belül érvényesülhet a lelkipásztori tevékenység. A nyilvános processiók itt ismeretlenek, mert meg sem engedik az állami törvények. A halottakat beszentelés végett a templomba hozzák és lelkész nélkül kísérik a többnyire igen messze fekvő temetőbe. A lelkész reverendában soha sem léphet az utcára, sőt a betegekhez is csak polgári ruhában, föltett fűveggel viszi az Oltáriszentséget minden vallási jelvény nélkül. Szertartások tekintetében az amerikai egyház szorosán alkalmazkodik a római ritusokhoz és szokásokhoz. Nem harangoznak, mint nálunk az országban, hanem csak egyet-kettőt kondítanak a haranggal, sőt egy haragnál több ritkán van a toronyban, a toronyóra pedig ismeretlen valami. Mire alatt latin énekeket ad elő a többnyire nőkből s leányokból álló énekkar. A

templomban csak az ülhet le, aki a lelkészi hivatalban padot vált magának. Misét szentség kitéttel soha sem végeznek. Karácsony napján hajnali öt óraker tartják az éjféli misét, nehogy a betolakodó hitetlenek miatt botrány essék a templomban. Letenye helyett latin vesperást mondanak s annak végén áldást adnak az Oltáriszentséggel. Szombati és ünnep előtti litániák az angol kath. templomokban nincsenek.

Ünnepet minél kevesebbet tartanak. Egyedüli ünnep a vasárnap, amikor a kisebb gyárak szünetelnek, a nagyobbak pedig félerővel dolgoznak. Kötelező egyházi ünnep az egész államra nézve csupán karácsony első napja. A többi kivétel nélkül a templom falain belől ünneplik úgy, hogy a köznapra eső ünnepet az utána következő vasárnapra halasztják.

Van azonban három nagy polgári ünnep, mely teljes munkaszünettel jár és mindenkire egyiránt kötelező: május 30-a a nemzeti hősök emlékére, július 4-e az Egyesült-Államok függetlensége kikiáltásának napja és szeptember 7-e a munka ünnepe. De ezeket egyháziilag nem szokás ünnepelni.

Az a néhány latin szertartásu magyar pap, kik itt az ideszakadt árva magyarság ér-

deiket velem együtt szolgálják, valóságos misszionárius hivatást teljesítenek, nem ugyan abban az értelemben, mintha az igaz hitet a pogányok közt terjesztenék, hanem azon értelemben, hogy kivándorolt honfitársainkat az igaz hitben megtartják, mert bizony görög szertartásu kath. véreinkre a szláv jótékonyági egyletek pénzeiből táplálkozó pánszlávok, latin szertartásu testvéreinkre pedig az angol és német protestánsok védszárnyaim alatt álló magyar protestáns pásztorok erősen kivetették hálójukat, és a veszedelme annál nagyobb, mert mig nekünk katolikusoknak magunk erejéből kell fönntartanunk minden intézményeinket, addig az idegen segítségre támaszkodó protestánsok ingyenes ellátást tudnak biztosítani a hitehagyóknak, a mi erős kísértet a gyenge lelkűekre nézve.

Az én működési köröm Feérport határain kívül keleten Buffalóig, délen Mingo Junction és Steubenville-ig, nyugaton pedig Lorain és Steel-Plant-ig terjed. Hosszúságban akkora terület majdnem, mint Pozsonytól Orsováig s be kell vallani, hogy az így szétszórt magyarokat nem úgy látjuk el, ahogy akarjuk, hanem csak ahogyan lehet.

Ezek szegények a hazára nézve legna-

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE **Nagyvárad,**
Fő-utca.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

(Uri Casino-épület).

TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-ötönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumeket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

ágyóját, valamint nyolcz gépfegyvert. Ezeket is hasznavehetetlenekké tették. A hegyes terep nem engedte meg, hogy az ágyukat a legény-ség megmentse.

A Föngvancsengi kórházba eddig 800 sebesültet, köztük 14 tisztet szállítottak. Tovább szállításuk teljesen biztosítva van. Föngvancsengtól délkeletre japán lovasság jelent meg, mely két századot ágyukkal látva maga ellen vonulni, további előrehaladásra nem mert vállalkozni.

A sebesültek szállítása nagy nehézségekbe ütközött és bérelt kínai kulikkal talyigákon történt. A sebesültek nagy része azonban bajtársaik segítségével gyalog ment Föngvancsengbe mely állomást 24 óra alatt érték el.

Szaszulics tábornok jelenti, hogy a csapatok a nagy veszteség dacára sem veszítették tetteik el bátorságukat és minden pillanatban hajlandók tovább küzdeni. A japánok veszteségei is igen súlyosak. Az Iho folyó átjárójánál, a kiuliencsöngi hadállás belső felén és a magaslatokon, melyeket a 11. ezred két zászlóalja tartott megszállva, az ütközetben résztvevők állítása szerint több mint 3—4000 japán holttest hever.

Uj hajóhad-parancsnokok.

Pétevár, május 4. Április 29-iki csári ukáz szerint a Korejecz összes tisztjeit a Szent György-renddel tüntették ki. Bazobriazov alténagyot a csendes oceáni első hajóhad parancsnokává és Rozjdvenszkijt, a tengerészeti vezérkar helyettes fejét a második csendes oceáni hajóhad parancsnokává nevezték ki.

A japánok öröme.

Tokio, május 4. Az utcákon a lakosság ezrei hemzsegnek, a Jalu melletti győzelmet ünnepeve.

Tizenkét különböző körmenet vonult fel a városban, amelyek később egyesültek. Az egyik menet tisztán diákokból állott. Az egész várost zászlók és lámpácskák díszítik.

gyobb részt örökre elvesztek, mert csak kevesen lesznek közöttük oly szerencsések, hogy össze birjanak takarítani annyi pénzt, amennyin visszamehetnek az országba. A letelepültek pedig angol iskolákba kénytelenek gyermekeiket küldeni, hol azok elangolosodnak, s mire az iskolából kikerülnek, jobban tudnak angolul, mint magyarul. Az utánuk jövő nemzedék pedig majd csak hiből fogja ismerni a magyar nyelvet.

Tovább fogja magát tartani a magyarság ott, ahol hitközséggé szervezkedik és magyar iskolát alapít, mert az állam megengedi, hogy bármely nemzet, vagy felekezet nyilvános iskolát tarthasson fenn a maga céljaira, csupán azt követeli, hogy azokban kötelezőleg taníttassék az angol nyelv. Itt Feérporton, ameddig másképp lehet segíteni a dolgon, a hittan mellett magam oktatom a gyermekeket a magyar írás, olvasás és számvetésre, mert ez jól beleillik egy magyar misszionárius napi foglalkozásába és talán valamit használok is vele.

A jó Isten örökdíjék fölöttünk és küldjön ide tevékeny evangéliumi munkásokat minél nagyobb számmal, mert *messis multa, operarii autem pauci.*

Paraszt ember a szocialismusról.

A vinczelléremnek a multkor meghalt a felnőtt lánya. Nagy beteg volt, tudni lehetett, hogy nem fog felgyógyulni. Egy pár nappal a halála előtt, az apjának — mert az egész familia nagy szocialista — azt mondom:

— Aztán Bálint! Nem fogom megengedni, hogy a lányt avval a szocialista hardabandával temessék el. Ez különben a maguk dolga, de itt az én területemen nem fog egy véres-száju szocialista sem izgatni. Ha mégis megtörténik ám maguk lássák. Másnap akár mehetnek Isten hírével! Ha nem tudják a papjukat kifizetni adok arra is költséget,

— Hiszen tekintetes ur nem tőlünk függ az. Mert ha megtudja az egylet, hogy valamelyikünknek halotija van, akkor ő intézkedik a temetésről és nekünk nincs semmi beleszólásunk.

A lány meghalt. El is temették; de tisztességesen, a saját felekezetük papjaival mindenféle sokadalom nélkül.

Gyakran van módomban egyszerű földműves, paraszt emberekkel érintkezni. Es azt hiszem csak is ilyen ember tudja a maga rémitő, borzalmas mivoltában mérlegelni azt, hogy mennyire megméltelyezte a szocialismus a munkás osztályt az egész országban. Nem ismer már a paraszt semmit és senkit. Gyűlöl, utál, megvet, lenéz mindenkit és ha egyedül mégy el társaságuk mellett, durva módon sérteget. Ha ellenkezőjére talál, akkor biztos lehetsz, hogy az a paraszt, baptista. Ez az általános szignatura.

Azért hocsátottam ezt így előre, mert most megint diskurzusba keveredtem. Bálinttal és roppant meglepődtem.

— Látja tekintetes ur — azok az ingyenélő, nem dolgozó zsidók felizgatták azokat a szegény élesdi oláhokat, de persze, hogy tudták, na most baj lesz, hát nem volt ott egy sem. Minek is gondolták! Jó a csendőrpuskának az oláh vér is!

(Mit akarhat ez az ember, csodálkoztam el magamban. Hisz eddig sohse hallottam így beszélni. Óvatos leszek, hátha ravaszodik valamiben.)

— Es nem ezt beszéltem én maguknak mindig?! (Mert például mikor metszenek, kapálnak, vagy akármit dolgoznak, mindig tartok a híveknek előadást.) De persze maguknak a mit azok mondanak, vagy a mit a »Népszava« ir, az szentírás.

— Hát tessék elbinni, hogy ennek is az urak az okai vagyis, hogy hibásak benne. Mert tetszik látni, hogy a mióta a tekintetes ur ideadja nekem mindig olvasni az »Ujlap«-ot, már én egészen másképp gondolkodom, sok igaz van ám abban a lapban. Ezt kellene olvasni minden munkás embernek. Tudom felkopna akkor az izgatók álla!

Ez az egyszerű beszéd gondolkodóba ejtett és elkésertett.

Elkésertett az a nemörödomség, melylyel éppen azok, kiknek ez hivatásuk lenne, nem törődve semmit a néppel, hagyják, hogy a szocialismus behálózza őket. Aztán elidegeníti tőlük, végül mindenkitől és mindentől, mi tiszteletet érdemelne. Kiknek lenne ez hivatásuk? Kik vannak elismerve kivált községekben a nép vezetői gyanánt? A papok és tanítók! Azaz csak voltak! Mert manap már a központban a Jakabok, a periferiákon pedig az Adol-fok vezetik a népet.

Volt alkalmam sokat e théma felől beszélgetni, hallottam követendő tervek és módokat; de a megvalósulást még most sem látom.

Az az önvigasztalás, hogy hagyjuk csak simán folyni a dolgokat, majd rá jön a nép magától és akkor lerázza a nyakáról az öt félrevezető és rajta elősködő izgatókat, ez hogy enyhén szóljak stoncz-politika, melynek akkor, — mikor fejünk felett már majdnem összecsap az égő erdők lobogó lángja és a nép még mindig nem akarja nyakáról az izgatókat lerázni, — nincs semmi menthető oka.

Magam végtelen csekély vagyok ahhoz, hogy eredményt tudjak elérni. Hogy vinczelléremet példának felhoztam, csak azért tettem, hogyha olyan birtokom lenne, hogy rendelkeznék gazdasági tisztekkel, ispánokkal és több e fajta személyzettel és rendelkezhetnék egész faluk népességével éppen ezt a módot követném.

Hiába a paraszt olyan, hogy ami nyomtatva van, az neki szentírás. Mért olvasson ő a saját pénzén káros hatású dolgokat, mikor a mi pénzünkön hasznos és a gondolatvilágához megfelelő olvasmányokat is adhatunk neki. Ezek a keresztény szocialis irányu művek pedig oly olcsók, hogy az a pénzkadás számba se jöhet amellelt a kár mellett, amelyet okoznak a szocialdemokrata irányu művek a paraszt nép között.

A Pató Páloskodás — bár ne úgy lenne — de az egész magyar nemes és gazda osztály vesztét és pusztulását fogja előidézni.

(He.)

Képkiallitás Nagyváradon.

A nagyvárad képzőművészeti kiallitás érdekében megindult mozgalom tegnap már határozott keretekbe szervezkedett. A Szigligeti-Társaság képzőművészeti bizottsága, élén Radó Ignáczezal, a ki fáradhatlanul buzgólkodik a kiallitás sikere érdekében, tegnap gyűlést tartott s elhatározta, hogy május 20-ára rendezik a tárlatot, melynek sikerét biztosítja az a körülmény is, hogy a védnökséget *Szmrecsányi Pál* nagyvárad püspök fogadta el, a ki a helyettes védővel és diszelnökkel *Radu Demeter* püspök és *Beóthy László* főispánnal határozott ígéretük szerint mindent meg fognak tenni a kiallitás sikere érdekében.

A tárlat rendezősege most alakította meg a védnökséget s a nagy hölgybizottságot. A műsor a következő:

Védnök: Dr. *Szmrecsányi Pál* v. b. t. t. püspök.

Védnökhelyettes és diszelnök: Dr. *Radu Demeter* püspök.

**Jó czipő, jó czipő, jó czipő,
jó czipő, jó czipő, jó czipő,
jó czipő, jó czipő, jó czipő**

egyedül
REICHARD áruháza
czégnél Fő-utczán kapható.

Dr Beöthy László főispán.

Elnökség: Rimler Károly polgármester, Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök, Sável Kálmán főügyész, Szmracsányi Miklós miniszteri tanácsos, Rádl Ödön a Szigligeti-társaság elnöke.

Hölgybizottság elnöksége: Dr Beöthy Lászlóné, báró Gerliczy Félixné, Des Echerolles Kruspér Sándorné, Steinsberg Mórca altábornagyné, Ritoók Zsigmondné, Sável Kálmáné, báró Karg Jánosné.

Bizottsági tagok: Dr Agoston Péterné, Antal Miklós főhadnagy, dr Adorján Emilné, dr Adorján Arminné, Aczél Zsigmondné, Balogh Samuné, Beleznay Antalné, Beöthy Lászlóné, Biszterszky Elemérné, Bary Józsefné, Bellányi Imréné, Balázsházy Olga, Békésy Józsefné, dr Berkovits Miklós, dr Bodó Samuné, Bognár Sándorné, Bordás Ferenczné, Böszörményi Tilda, Bozóky Nóra, Bozóky Alajosné, Bócz Ilonka, Bócz Ella, dr Békefi Gyuláné, Bányai Kálmáné, Cziffra Vilma, Cseresnyés Lujza, Cseresnyés Ilona, Cvek Ilona, Csapó Lenke, dr Dési Gézá, Dravassy Lajosné, Des Echerolles Kruspér Gilbertné, Des Ilona, Ember Gézá, Eleméry Istvánné, Eleméry Klárika, dr Edelmann Menyhért, dr Ertsey Péterné, Fráter Imréné, Fehér Dezsőné, Feiler Józsefné, Fekete Sándorné, Fényes Manóné, Ferencsik Odónné, Fischer Oszkár, Ferenczy Ilona, Farkas Etelka, Fássy Lajosné, dr Frankó Józsefné, dr Fenyő Arminné, dr Gerő Sándorné, Geleta Gézá, Genabek Károlyné, Gerő Ilona, Giraud Vilma, dr Grósz Menyhért, Gyalokay Jenőné, dr Gyémánt Jenőné, Grunwald Henrik, Gaál Sándorné, Gauser Henrik, Hanig Miczike, Hausner Oszkár, Hegyessy Kata, Hegyessy Anna, Hlatky Margit, Hoffmann Henrik, Horváth Lajosné, dr Hoványi Gézá, Huzella Gyuláné, Handel Ottóné, Heller Edéné, öz. Harrach Józsefné, Hofbauer Pálné, dr Imrik Gusztávné, Imrik Márta, Jurasek Elemérné, Jamnitszky Istvánné, Jeleutsik Margit, Juszth Károlyné, öz. Krüger Viktorné, Kohn Ilonka, Kiss Elek, Kepes Miklós, Knapp Ferenczné, Komlóssy Józsefné, Konrád Margit, Kőszeghy Józsefné, dr Kovács S. Jánosné, Kovács Mihály főhadnagy, Mády Kovács Istvánné, Kolliner Miksáné, Kubinyi Györgyné, Kugler Mariska, Kugler Rózsika, dr Kurländer Edéné, dr Kabos Béláné, Kurovsky Ferenczné, Kazinczy Mariska, Lakatos J. Józsefné, Láng Józsefné, Laszky Arminné, Lastny Irén, Lázár Mártonné, dr Lázár Aurélné, Lederer Dávidné, Lukács Lenke, Lukács Odónné, Lukács Gyuláné, báró Luszenszky nővérek, May Sándorné, Major Miklós alezredesné, dr Márkus Lászlóné, dr Mártonffy Marcellné, Markovits Villike, Meskó Boldizsárné, dr Mihály Lajosné, Miskolczy Irma, Miskolczy Lilli, Miskolczy Agnes, Molnár Lajos gyógyszerészné, dr Moskovits Józsefné, dr Moskovits Miklós, Moskovits Miksa mérnök, öz. Moskovits Mór, Márky Istvánné, Marschner Józsefné, Márkus Rózsika, Molnár Gézá, Mihályházy Margit, Mezey Vilma, Moess Károlyné, Moskovits Mór, dr Nemes Aronné, Nadányi Boriska, Nadányi Margit, Nadányi Ilonka, Nadányi Rózsika, dr Nagy Gézá, Nagy Mártonné, Nizsajovszky Endréné, Olasz Elemérné, Orley Anna, Pally Klárika, Pally Lajosné, dr Papp Corioláné, Papolczy Ferenczné, Peiser Sári, Pekanovits Margit, dr Perczel Adolfné, dr Popper Akosné, Porubszky Gyuláné, Papp Ella, Papp Hajnalka, Papp Aranka, Popp Luczia, Papp Vári Elemér századosné, dr Rosenthal Mór, öz. dr Ritoók Gézá, Rádl Odónné, dr Révész Vilmosné, dr Rácz Odónné, dr Radó Ignác, Reismann Mór, öz. Rimanóczy Kálmán, Rimler Irén, Ritoók Emma, Ritoók Margit, Rutter Sarolta, Sas Edéné, Schmidt alezredesné, Sarkady Lajosné, Schwartz Bertalané, Schwartz Gézá, Sebő Anna, Steiner Kornél, dr Stokker Józsefné, Szabó Julia, Szemes Ilona, Szentpályi Gábor századosné, Szepessy Andrásné, Sonnenfeld Adolfné, dr Szöllösy Ernőné, Szeszich Elek, Szolcsányi Olga és Szokoll-Wildburg báróné, Scholtz Ferdinándné, Sebesy Erzsike, Szathmáry

Király Andorné, Schwartz Ferenczné, Seregélyi Dezsőné, Szőke Endréné, dr Székely Adolfné, Ternyei Antalné, Sóth Carla, Tátray Kálmán, dr Thury Endréné, dr Várnai Ferenczné, Vulkán Józsefné, Varró Domokosné, Várady Manóné, dr Waldmann Béláné, dr Weisz Mártonné, dr Wavrek Kálmáné, Zathureczki Pólika.

A hölgybizottság első ülését a jövő hét folyamán tartja meg, a mikor csoportokban osztják be a hölgyeket. A rendezőség készséggel osztja együtt azokat a hölgyeket, a kik eziránt óhajtatásukat fejezik ki. A rendezőség kéri a hölgybizottsági tagokat, hogy a gyűlés napja miatt kísérik figyelemmel az újságokat, mert külön meghívó nem fog szétküldetni. A jövőre nézve is tudatja a rendezőség, hogy minden közlemény a hírlapok útján lesz közölve.

A kiállítás a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben fog megnyitni. A rendezést a legzseniálisabb magyar festőművészek igyike Bihari Sándor végzi, aki külön kollekciót is fog felállítani. Bihari a társulat egyik elnökének Szmracsányi Miklósnak megígérte, hogy a tárlat rendezését elvállalja. Négyszázal több festmény és szobor lesz elhelyezve a Kereskedelmi Csarnok dísztermében, ami azt mutatja, hogy a kiállítás hatalmas arányú lesz. Százhusz festő és szobrász fog szerepelni a nagyváradi tárlaton. A kiállításon a legjelesebb magyar mesterek lesznek képviselve alkotásaikkal. A rendezés további részleteiről később nyert értesítést a közönség.

UJDONSAGOK.

Segélyt az élesdi áldozatok árváinak.

— Megindult a gyűjtés. —

Nagyvárad, május 4.

Az élesdi sebesültek és halottak családjai részére dr Sámson Márton kezdeményezésére megindult gyűjtés már is fényes eredménnyel járt.

Egy nap alatt közel háromezer korona gyűlt össze a sebesültek és halottak hozzátartozói számára.

A gyűjtést Szmracsányi Pál adománya nyitja meg. A nemesszivű főpap 1000 koronát adományozott a humánus célra.

A gyűjtést megkezdő élesdi kaszinó határozatilag kimondotta, hogy azoknak, akik a mozgalmat szították, vagy a csendőrséget megtámadták, szóval közvetlen előidézői voltak a veszedelemnek, segítséget nem ad. Csak azok fognak támogatásban részesülni, akik önhibájukon kívül sebesültek meg, vagy azok a családok, akiknek fenntartói szintén önhibájukon kívül áldozatok.

A segélygyűjtő bizottság a nagyközönséghez a következő felhívást bocsátotta ki.

Emberek! Jó szívek!

A nemesen érző szív nem ismer pártot, nemzetiséget, nem ismer felekezést és társadalmi osztályt, de a jót önmagáért teszi. Az 1904. ápril. 24-iki élesdi rémnap véres betűkkel lesz Körösvölgy történetében feljegyezve, mert megmérhetetlen bánatot, tenger könnyet és végtelen nyomort hozott számtalan családra.

Emberek! Jó szívek! Ha a szerencsétlen hátramaradottaknak elvesztett szereteteiket visszaadni nincs módunkban, legalább siesztünk filléreinkkel igazolni a részvétet, mér-

sékelni a bánatot és enyhíteni a nyomort. Keljünk nemes versenyre ez adakozásban és igazoljuk, hogy helyén van a szívünk és igazi emberek vagyunk.

Élesd, 1904 május 2.

Dr Sámson Márton. Gróf Bethlen Aladár.

A felhívásnak, a mint azt már jeleztük, fényes eredménye volt mindjárt az első nap. Nagy érdeme van ebben az élesdi kaszinó hármas bizottságának: Bérczy Imre főszolgágitárnak, dr Sámson Mártonnak és dr Poyvár Miklósnak. Az első nap a következő adományok gyűlték össze:

A hármas bizottság ivén:

Szmracsányi Pál 1000, Radu Demeter 250, gróf Bethlen Aladár 400, öz. gróf Batthyányi Józsefné (Felbár) 200, Telegdi József 200, Körösvölgyi takarékpénztár 200, Juricskay Dezső 100, Beöthy László dr 50, Élesdi kaszinó 50, Miskolczy Ferencz dr 40, Sámson Márton dr 50, Jakabfy Lipót 50, Schwarz Jakab 50, Bérczy Imre 25, Poyvár Miklós dr 20, Lederer Márton 50, Antal Miksa dr 20, Balogh Ádám 10, Kohn Mihály 5, Schütz Márton 1 koronát.

Kepes Miklós ivén:

Kepes Miklós 4, dr Popper Akos 2, Aczél Zsigmond 2, Róth János 1, Krausz Dávid 1, Laendler Ferencz 10, dr Várady Zsigmond 20, Füchsl Mór 10, Bogdán Jenő 2, Lessner Alfréd 3, dr Bartha Dezső 2, dr Barna Armin 2, dr Rosenthal Mór 10, dr Dóri Ferencz 2, Reismann J. 2, N. N. 1, N. N. 3, dr Ertler Mór 2, Fischer Sámuel 5, Weisz Ernő 10, Róz Simon 5, N. N. 1, dr Grósz Menyhért 10, Weisz Gábor 10.

TAJEKOZTATO.

Május 5. Közigazgatási ülés d. u. 3 órakor a város-házban.

* Az új püspökök esküje. Dr Párvy Sándor szepesi és Radnai Farkas beszercebányai püspökök ma teszik le az esküt a király kezébe. Radnai püspök e célból tegnap Budapestre utazott.

* A városház szennéviz-elvezetőjéhez. Az egész városban nagy megnyugvással fogadta a közönség azon hírt, hogy a városi pénztár ügymenetének átvizsgálására kiküldött három tagu bizottság kívánságához képest Rimler Károly polgármester miniszteri szakértő kiküldését kérte. A belügyminiszteriumban különben állandóan figyelemmel kísérik Nagyvárad városának ezen szomorú szennéviz-elvezetőjét. Tegnap táviratban kérték a miniszteriumba a vizsgálat eredményének sürgős felterjesztését. — Amely megnyugvással veit azonban tudomást a közönség az egész vizsgálatnak a leghelyesebb utra tereléséről, annyira növelik gyanúját a városban forgó híresztelések, hogy a városházán éjjelenként erősen lefüggönyözött ablakok mellett dolgoznak. Ha hibák vannak, most már várják be a vizsgálat eredményét s az utólagos munkákkal ne komplikálják még jobban az egész dolgot s ne rendítsék meg a közönségben a bizalmat, hogy a vizsgálat minden irányban tisztázni fogja a város vagyoni viszonyait és érdekeit.

* Elvi jelentőségű határozatok. A pénzügyminiszter kimondotta, hogy a ragadós szájszáj- és körmőfájás ellen való védekezés körül előforduló beadványok, jegyzőkönyvek és hatósági engedélyek bélyegmentesek. — A szőlőművelésügyi miniszter kimondotta, hogy a ragadós szájszáj- és körmőfájás ellen való védekezés körül előforduló beadványok, jegyzőkönyvek és hatósági engedélyek bélyegmentesek. — A belügyminiszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondotta, hogy törkölybort más elnevezés alatt

raktározni tilos. Munkásbor elnevezést sem a törvény, sem a végrehajtási rendelet nem ismer, annak használata tehát kihágás.

* **Esperesi gyűlés.** A nagyvárad-központi esperesi kerület papsága ma délelőtt tartja tavaszi gyűlését a várad-velencei plébánián. A gyűlést délelőtt kilencz órakor szent mise előzi meg a várad-velencei templomban.

* **Ülés a városházán.** Nagyvárad város vízvezetési-, világítási és csatornázási szakbizottsága holnap, pénteken május 6-án délután 4 órakor ülést tart, melyen több fontos ügyet tárgyalnak.

* **Felügyelet kell a terekre.** Napról-napra látjuk, hogy vásott gyermekek és a szép iránt érzéketlen emberek, hogy rongálják, pusztítják a terek és utcák ültetvényeit, fáit. Pedig most is nagyon mostohán vagyunk berendezkedve. A fák pusztításával pedig senki sem törődik. A terekre nem ügyel fel senki, mert talán néhány forintot kellene ezért fizetni, hanem e helyett hagyják, hogy a legszebb növények elpusztuljanak. Ez már nem észszerű, hanem neveléses gazdálkodás, a minnek nincsen értelme.

* **Nagy a szárazság.** Amilyen jól indult március végén és április elején az időjárás, annál inkább panaszkodnak most a gazdák a szárazság miatt. Április eleje óta nem volt számbavehető eső s a növényzet már is erősen érzi az eső-hiányt. Pedig minden a legszebben indult, de ha még hosszabb ideig nem lesz eső, tönkre megy minden. A föld már nagyon kiszárad s egyes helyeken még ezután akarnak kapás növényt vetni.

* **Athelyezések a honvédségnél.** Sipos Arpád nagyvárad 4. honvéd gyalogezredbeli főhadnagyot a vezérkarhoz rendelték be szolgálatára. A nagyvárad 4. honvéd gyalogezredből áthelyeztettek: *Unterländer* Lajos százados a trencsényi 15., *Gröss* Dániel százados a besztercebányai 16., *Milye* Lajos főhadnagy a brassói 24., honvéd gyalogezredhez. Viszont a nagyvárad 4. honvéd gyalogezredhez helyeztettek át: nagyvárad *Istvánffy* Miklós és *Maderspach* Károly századosok a marosvásárhelyi 22., *Czell* Sándor főhadnagy a brassói 24., és pathi *Nagy* Kálmán a szegedi 5. honvéd gyalogezredtől.

* **Jegyző választás.** Szakáll községben a napokban töltötték be a megüresedett jegyzői széket. Pályázó volt elég, azonban a község lakosai egyhangulag *Kolb* Rezső komádi-i III-ad jegyzőt választották meg Szakállba községi jegyzőnek.

* **Kitüntetett erdőmester.** *Fischer Colbric* Antal zselci erdőmesternek ötven éves szolgálati jubileuma alkalmából a király a *Ferencz József-rend* lovagkeresztjét adományozta. Az érdemrendet szép ünnepség keretében *Kazy* János barsi főispán adta át a kitüntetett erdőmesternek. Az ünnepély szent misével kezdődött, melyet a jubiléusnak fia, dr. *Fischer Colbric* Agost praelátus-kanonok a bécsi Pázmányintézet kormányzója tartott.

* **Az asztalos sztrájk vége.** Egy hónapnál hosszabb idő óta húzódik a nagyvárad asztalos segédek sztrájkja, amelyet a munkaadók által elfogadott műhelyrend miatt indítottak. Azóta a mesterek egy része elállott a munkarendtől s ezeknek a műhelyekben megkezdtek a munkát, a sztrájkolók egy része pedig elutazott Nagyváradról. Több asztalos iparos azonban inkább hetek óta beszüntette a munkát, még sem volt hajlandó elállani a munkarendtől. Most végre befejezést nyert a hosszú hetek óta húzódó sztrájk, amelyet éppen nem lehet

bérlarcznak nevezni. A polgármester közbelépésére helyreállt a béke.

Erről szól az ipartestület következő felhívása.

Felhívás az asztalos iparos polgárokhoz!

Az asztalos segédek által megindított bérmozgalom a polgármester ur elnökele alatt tartott bizottságban befejezést nyert, a műhelyrend feltételei megállapítottak, azokat a segédmunkások kiküldöttjei elfogadták.

Felhívtnak az asztalos iparos polgárok, hogy az egyezség aláírása végezt az ipartestület hivatalában megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1904. május hó 4-én.

Bertsey György,

ipartest. elnök.

* **A Szacsavaysták értekezlete.** A Szacsavay Imre asztaltársaság m. tisztelt tagjai, van szerencsém f. évi május hó 5-én, azaz ma (csütörtök, este 8 órakor, a 48-as népkör helyiségében Körös-utca, Szabó Gyula-ház) asztaltársaságunk igen fontos, belügyét tárgyaló értekezletre, azon tiszteletteljes kéréssel meghívni, hogy ezen értekezletünkön teljes számban részt vegni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1903. május hó 3-án. *Zboray* Gyula, társelnök.

* **A rendőrség gyászja.** Egy öreg ember hunyta le tegnap délelőtt szemeit örök álmra, ki kerek három évtizedig igazi szolgahűséggel szolgált Nagyvárad városát. *Ellenes* István nyugalmazott rendőrelőőr 86 éves korában tegnap délelőtt elhunyt. *Ellenes* 1870-ben lépett a rendőrség szolgálatába, mint közrendőr. 1878-ban köteleiségeinek hű teljesítéseért előőrre léptették elő, mely állást 1890-ig töltötte be buzgón, lelkiismeretesen, felebbvalói teljes megelégedésére. Ekkor aztán saját kérelmére nyugdíjazták. Erdékes, hogy *Ellenes* hosszú életfolyama alatt egyetlen-egyszer sem volt beteg. Temetése ma délután 4 órakor lesz. A rendőrelőgényesség nyugalmazott derék társa koporsójára koszorút helyeztet s a temetésen is testületileg részt vesznek.

* **Az ágy neműtolvajok elfogva.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy *Schenker* Mihály birtokos Szarvassoron lévő háza nyitva felejtett padlásáról tegnapelőtt virradóra négyszáz korona értékű ágy neműt loptak el. Káros panaszra folytán a rendőrség megindította a nyomozást, mely nyomra vezetett. A rendőrségnek sikerült az ágy neműtolvajokat kézrekeríteni *Bende* László és fia *Ferencz* sarkadi illetőségű egyének személyében. Ugy az apa, mint jó nevelésben részesült fia már nem ismeretlenek a törvény előtt. Az apa már hét évig sanyalt a fegyház dohos romlott levegőjét, fia sem hagyta magát l főzteni apjától. Ő is már két ízben ült hosszabb ideig lopás miatt. *Bende* és fia töredelmesen beismerték az ágy neműek elidegenítését. Mindkettőjüket a rendőrség fogházába helyezték el, honnan az ügyészségre kerülnek.

* **Hová lesz a szociálista adó?** A Dunántúli Hirlapban olvastuk az alábbiakat: Ujabb sikkasztás a győri szociáldemokratáknál. Míg a pénzügyi irók egymást tulszárnyalva arra törek-szenek, hogy az alsóbb néposztályt mindinkább mentesítsék az adó alól, addig éppen a munkásokból álló szociáldemokraták önként megrójják magukat a hovatovább tulterhes pártadóval. A szociáldemokrata adó, mely a pártbizottsági adóból s az agitacionális párt-adóból áll, tekintélyes összeget képvisel, hisz ebből él a pártvezetőség, a kerületi s megyei szervezet és a köz-ségi bizalmi férfiak. A munkásokra a nyomor gyermekeire amily lelkiellentl kivetik a szociáldemokraták vámjukat, ép oly könnyelműen kezelik a verejtékes pénzt, Alig pár hóapja, hogy *Lázár* Dezső elvtárs alaposan megdézsmálta a szociáldemokrata kasszát, s már ujabb hűtlen gazdája akadt a munkások adó-

jának. *Laki* Jánost értők most rajta, hogy a győri cipész-és csizmadia-zakogylot pénzét hűtlenül kezelte! Szegény munkásnép! Hány családnak nyomora tapad az elszikkasztott pénzhez? Hány gyermek kénytelen foszlányos ruhában, rongyos cipőben járni, mert elvakitott apjuknak a szociáldemokrata adót kell fizetni! Mennyi a panasz, hogy kevés a kereset, hogy burgonyára sem telik, de muszály annyi pénznek lenni, hogy a szociálistákat fizessék! S ez a pénz, amelyhez nyomor, köny, nélkülözés ta ad ellaklódik bitang kezeken. Mikor látja be a munkásság, hogy ezek az ő jobb jövőt kuruzsló vezetői, csak az ő garasait tudják elvarázsolni. Fölvilágosítást követel a szociáldemokrácia, s hivat butaságban tartja. Fel kell világosítap a népet, hogy ezek az ő vezetői nem a népérn léteznek, hanem a népet azért vezetik orránait fogva, hogy a nyomor filléreiből ők uraskodjanak. Egy ujabb sikkasztó. Természetesen sem *Lázár*t, sem *Laki*t nem perelik be e sikkasztásért, nyilván azért, mert félnek, hogy lelepleznék a vezér társakat!

* **Tűz a szinpadon.** A orosz Tagarong város színházában néhány nap előtt valami látványos darabot mutattak be, melynek főárdékessége az volt, hogy adott jelre az egész szinpad egy lángban áll. A kellő hatás kedvéért vékony selyempapírral vonták be a díszleteket és ilyen anyagból készítették a dekoráció függönyeit. Ezt a vékony papírt aztán több helyen meggyújtották s a lángok pillanat alatt hatalmas dobogással felcáptak. Amikor a közönség ezeket a lángokat látta, rémülten szökött fel a helyéről mindenké és a kijáratok felé tódult, a hol összetorlódt és megrekedt a tolongó menekvők tömege és a jó társaság-beli urak és hölgyek alapos verekedést rendeztek egymásközt. Szerencsére a zenekar megszólalt és ekkor belátta a közönség is, hogy nincsen veszedelem. Hanem azért egynéhány agyoniprás mégis volt.

* **A hálás beteg.** A doktorok nem mindig dicsekedhetnek a betegek hálájával, azért jegyezzük fel ezt az érdekes esetet, amely most történt Angliában. Egy *Mary* Liczky nevű vén kisasszony a minap meghalt; a rokonai számára mintegy félmillió koronát hagyott hátra, az orvosának pedig egy tekintélyes terjedelmű ládát. Végrendeletében meghagyta, hogy a ládát halála után nyomban az orvos lakására szállítsák és ő maga bontsa azt fel. Az orvos nagyon kellemesen és kíváncsian fogadta az ajándékot; tudta, hogy beteg, akit husz év óta kezel, mindig kedvelte őt s a hálája mindenestire érté es lesz. Felnyitotta a ládát és meglepetve hőkölt vizsgálta. A láda telis-tele volt rakva — medeczinás tüvegekkel. Az tüvegekre gondosan rá volt kötözve a megfelelő recept. Az összes gyógyszer, amelyeket az orvos husz év óta rendelt a betegnek, ebben a ládában voltak összegyűjtve; hanem egyetlen egy sem volt az tüvegcskék közül felbontva.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x Figyelmeztetjük olvasó közönségünké, hogy most **Háasz Manó** kézmű és divatruházában (Zöldfa-utca elején) óriási mennyiségű női férfi és gyermek ernyők, ugyszinte a férfi és gyermek harisnyák bámulatot keltő árba n lesznek elárusítva. 416

SZINHAZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Czigánybáró.

Péntek: Takarodó.

Szombat: Suhancz, operett.

Vasárnap: Suhancz, operett.

Táltos.

— *Palóds Fausztin népszinműve.* —

Ismét nagyváradi szerző darabját mutatták be, ismét sikerrel.

Erdekes volt a tegnapi bemutató már csak a szerző szempontjából is. Egy katonatiszt szindarabját mutatják be — ez már maga olyan valami, a mi felcsigázza az érdeklődést.

Hozzájárult az a körülmény, hogy az illető katonatiszt már ismerős a közönség előtt, mint igen jó tollú poéta, a ki a Katholikus-Körben és a Szigligeti-társaságban nagy sikerrel olvasott fel.

Természetes tehát a várakozás, a mely a *Palóds Fausztin* darabját megelőzte.

A várakozásnak meg is felelt a szerző. Erdekes mesét dolgozott fel s katonásan csattanós jelenetekkel viszi a végkifejlés felé. Egy falusi nyomorék fia története a darab, aki szerelmes a harangozó leányába. A leányt szereti a bíró is, meg a fia is. A fia szerencsétlenné teszi s ekkor nem tudni, miért? — faképnél hagyja; az apa azonban kész fia hibáját helyrehozni s el akarja venni a leányt. Erre a fia szerelme — megint nincs eléggé megindokolva, miért? — ismét lángra lobban s versenyez a saját apjával, annak ellenére, hogy ő már megházasodott. Az apa és fia összeütközésének a nyomorék veti végét, aki a fiut agyonlövi.

Ettől a nyomoréktól vette címét a darab: kettős fogsora van, pupos és sánta, azért nevezi a nép táltosnak.

Kár, hogy a darab személyei, főleg a hős nagyon is választékos irodalmi nyelven beszélnek. Ezt leszámítva, a darab a szépszámu közönségnek igen tetszett; főleg a mozgalmas, csattanós végű I. felvonás, továbbá a jó humorban bővelkedő IV. felvonás nem tévesztették a hatást.

Az I. felvonás után zajosan hívták a szerzőt a lámpák elé, a ki azonban nem jelent meg.

Az előadás a jobbak közzé tartozott. Maga az igazgató is fellépett a czimszeropben, hű realizmussal játszottá el. Igazán értékes alakítás volt. Ugyancsak *Somogyi Károlyt* dicsérte az ügyes rendezés is. E. *Kovács Mariska* a megcsalt leány fájdalmát, *Benkó Jolán* a kapzsi falusi asszony számítót természetét találta el igen hiven, *Horváth Kálmán* tüzes parasztleány volt s jól énekelt, *Szathmáry* és *Bérczi* pedig két komikus szerepben kacagatták meg a közönséget. A darab sikerében osztoztak még *Krasznay Andor*, *Szarvasi Sándor*, *Bognár János*. *Feledi Boriskának* parasztleányszerep sem kiejtése, sem megjelenése miatt nem való.

Nyáray Antal távozása a Népszínházból. Nyáray Antal a váradi közönség régi kedvence ki két év óta a Népszínház tagja, tegnap bejelentette *Vidor Pál* igazgatónak, hogy kilép a Népszínház kötelékéből, mert legközelebb egy másik fővárosi színházhoz szerződik. Az igazgató Nyáray szerződésének felbontásához hozzájárult.

Czigánybáró. Strausz pompás operettje kerül ma színpadra a Szigligeti színházban elsőrangú szereposztásban. Főszereplők: *Wlasák*, *T. Pogány*, *Agnelly*, *Bókeffy*, *Tihanyi*, *Horváth*, *Szathmáry* stb.

Takarodó. Beyrlein nagyhatású darabja kerül pénteken színpadra a Szigligeti színházban ez idejében utoljára, ismert kitűnő szereposztásban.

IRODALOM.

Mozaik. Irta *Antal Sándor*. Helyi szerző tollából jelent meg ez a könyv s már ezért is bizonyos jóakarattal veszi a kezébe az ember.

Időközben azonban megjelent egy bíráló a mely egyenesen eseménynek mondotta a »Mozaik« megjelenését. Ilyen nagyban kimért elismerés után az a bizonyos helyi érdektű jóakarát, kénytelen elnémulni. A geniekkal szemben a jóakarát egyenesen sértés.

Nos aztán tárgyilagosan bírálván a könyvet, a genialitást igaz sajnálattal, de annál teljesebb őszinteséggel lezárólva találjuk. *Antal Sándor* nagy és új dolgokat akar mondani, fel-fújja önérzését s a vége egy kis pukkanás: szappanbuborék volt az egész. A mit ír, nem nagy dolgok, sőt ellenkezőleg, a nagy és szent dolgok lekicsinylése által akar a szerző szert tenni nagyságra.

Új dolgoknak épen nem ujak, a Népszavában olvashatók hetenkint háromszor. Némi-lyik a mesénel egyenesen megáll az ember és csodálkozik: hát ez hogyan kapott nyomdafestéket? Pedig kár érte, hogy *Antal* ilyen válogatás nélkül adja ki szellemi termékeit; a mozaikszertűn összeillesztett kövek közt akad a kavicsok és agyag mellett értékesebb is, a melyek a szerző képességének tanúságai. Ohajtható, hogy tovább több kritikával dolgozzék és kevésbé elfogult tollakra bizza könyve megdicséretét.

TANUGY.

Képesítő-vizsgálat. A nagyváradi kir. kath. tanítóképzőben az 1903—4-ik tanévre tartandó képesítő-vizsgálatra jelentkezők kel-lősen (születési, képezési, erkölcsi, szolgálati és tisztviselői) bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket az igazgatósághoz nyujtsák be 1904 május 20-ig. Jelentkezhetnek: a) tanítójelöltek, b) akik engedélyt nyertek. A megjelenés napja: 1904. május huszonegyediké (24.) reggeli nyolcz órakor, amikor az írásbeli vizsgálat kezdődik. Azok részére, akik előzőleg III. évről osztályvizsgálatot tesznek, 1904. május 19-én írásbeli, 20-án szóbeli magánvizsgálat tartatik. — A vizsgálati díjak: a) az intézet növendékei 20 kor. b) idegenek és magántanulók 40 kor. c) oklevél illeték 2 kor. Nagyváradi 1904. május 2. Az igazgatóság.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget, valamint nagybecsült rendelőimet tisztelettel értesíteni, hogy szabóműhelyemet Szilágyi-Dezső-utcáról május 1-től Fő-utca, Casinó-épület udvarába helyeztem át, a hol is egy a mai kornak megfelelő

férfiszabó-szalont

rendeztem be és azt a legjobb munká-erőkkel láttam el.

A legfinomabb angol, francia és honi szövetekből állandó nagy választék áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Szives támogatást továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Fudally Bálint,
férfiszabó.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyváradi, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és a legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és lelegegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverenda czimáda és egyházi kvadrátusokból Rivétum fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idejű legszebb és legczélszerűbb hit, remény, szeretet övének (cingulus), mely egyedül csak nálam szerezhető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvtem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papi szabó.

615

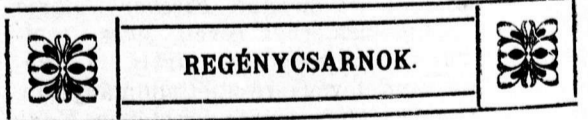
TÁVIRATOK.

Minisztertanács.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) Holnap déli 1 órakor a király jelenlétében minisztertanács lesz, melyen az 1905 évi közös költségvetést tárgyalják. A minisztertanács előtt az osztrák és a magyar pénzügyminiszter értekeznek.

Az oroszok veresége.

Budapest, máj. 4. (Saját tud. táv.) A japánok újabb szárazföldi győzelméről hoz hirt a táviró. Egyik londoni távirat szerint Niucsvangot a japánok elfoglalták. Az orosz legénység jórésztben foglul esett. A kapitulálók száma 1000 és 2000 között van. A japánok Vejhancsongot is körülfogták. Az oroszok tüzei nagyobb részt foglul estek. Az orosz tiszték a japánok gyors támadására hivatkoznak.

ÉVA.

Irta: *Slonkiewicz Henrik.*

De miután nincs, nem teszem meg, mivel megesküdtem, hogy józanul nem halok meg.

En hozzá voltam szokva *Swiatecki* csacogásaihoz, de ott az örvény szélén, a csendesség, az elhagyatottság, a hideg és a koromsötétség közepett, szavai mély, fájdalmas hatással voltak rám.

Swiatecki szerencsére kidühöngte magát és utána újra csönd lett. Hallottam ugyan, hogy egy pár követ még ledobált, de miután arra semmi hang nem jött, nagyon hosszú ideig hallgattunk.

Nemsokára aztán beállt a szürkület. Egyszerre fejünk fölött károgást és szárnyak csatogását hallottuk, de mivel még mindig sötét

volt, nem lehetett semmit sem kivenni. Meg voltam róla győződve, hogy sasok lebegnek az őrvény fölött.

A károgatás a sötétségben mindig erősebb lett. Csodálkoztam, hogy ott még madárhang is hallható volt, mintha a sasok légiója lett volna. Minden esetre a reggel közölgését jelentette.

Nemsokára a sziklasarkon nyugvó kezemet észrevehettem, majd Swiateczki hátát vettem észre ép úgy, mintha egy fekete árnyék lett volna egy kevésbé fekete háttérben.

És ezen háttér lassan mindinkább elhalványodott.

Végre egy gyönyörű sárgás sápadt szín kezdett a sziklákon derengeni és a sötétséget mindjobban megvilágította. E perczen úgy tűnt föl nekem, mintha Swiateczki vállára ezüstös folyadék ömlött volna, mely az előbbi színnel összevegyült és aztán szürkére, végül pedig gyöngyszínre változott.

Ezek után a nagy mindenség felett nedves nyersesség terjeszkedett szét, melytől nemcsak a szikla, de a levegő is nedves lett.

Mindinkább világosabb lett.

En nézegettem, iparkodtam a színek változásait megfigyelni és képzeletemben átfesteni, midőn egyszerre Swiateczki kiáltása zavart fel:

— Ej, de nagy szamarak vagyunk! — mondta s ezzel eltűnt.

— Swiateczki! — kiáltottam — hol vagy? mit csinálsz?

Ne kiabálj, hanem nézz ide!

Eőre néztem és mit láttam? egy sziklasarkon ültem, mely egy méterrel mélyebben elterülő réttel háttáros volt.

Persze a vastag mob, mely oly sima volt, mint a kárpit, a kövek visszhangját eltompította, a távolban pedig varjuk csapatja tanyázott, melyet én sasoknak képzeltem.

Csak a lábunkat kellett volna kinyújtani és a legegyszerűbb módon haza mehettünk volna. Es mi egy hosszú éjszakát a kővön, fogvacogva töltöttük el.

Nem tudom, hogy miért jutott most, másfél év múlva, ezen esemény oly tisztán és világosan az eszembe, amikor Swiateczkival a műteremben, háziurunk megérkezését vártuk.

Ez a visszaemlékezés bátorságot öntött belém és így Swiateczkinek nyugalommal mondtam:

— Emlékszel-e még Anek, mikor azt hitük, hogy az őrvény szélén ülünk és később kiderült, hogy egyenesen az út van előttünk. Lehet, hogy most is úgy lesz! Szegények vagyunk az igaz, mint a templom egerei és a háziur ki akar kergetni a műteremből, de én bizom benne, hogy minden jóra fordul. Hát minket nem vehet még szárnyára a hir? és nem nyilhat meg részünkre az aranyforrás?... Swiateczki épen a szalmazsákon ült és csizmáinak felhúzásával volt elfoglalva, miközben azt morogta.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Arlejtés a hadapródiskolában. A m. kir. nagyváradai honvédhadapródiskola részére 1904. szeptember 1-től 1905. augusztus 31-ig szükséges tűzelőanyag biztosítása végett május 30-án délelőlt 10 órakor a hadapródiskola parancsnoksága zárt ajánlati versenytárgyalást fog tartani. A szükséglet körülbelül 2500—4000 mm. kőszén, 75—120 köbméter puha (fenyő) gyújtófa és 250—300 köbméter kemény tűzi (bűkk) fa. A szállítási feltételek az intézet kezelőtisztai irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Kivánatra azokat postán utján is közlik.

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. máj. 4-én.	
Magyar aranyjáradék 4%	1.18
Magyar koronajáradék	97.94
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	89.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—

Magyar keleti vasuti Államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvény	2.04
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	1.61
Tizsasabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99.50
Oszták járadék papírban	100.20
Oszták járadék papírban	119.80
Oszták járadék aranyban	99.45
Oszták korona járadék	1.52
Oszták államsorsjegyek	16.02

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Legolcsóbb órajavitó-műhely!

A közelgő pünkösdi ünnepek alkalmából **bérmaajándék-tárgyak** legolcsóbb és legcélszerűbb bevásárlási helye

Kepes Márton,
mű-órás és ékszerész diszraktára
Nagyvárad, Bazár-épület,
(színház oldala mellett),

hol ezen tárgyak már a következő mesés árakban kaphatók:

Valódi ezüst órák, nyitott fedéllel, fiuknak	4 ftt 25 krtól.
Valódi ezüst órák, dupla	5 > 25 >
Valódi ezüst órák, nyitott	leányoknak 4 > 50 >
Valódi ezüst órák, dupla	5 > 50 >
Valódi oxidált fekete acéll óra	3 > 50 >
Kitűnő minőségű nickel órák fiuk részére	2 > 50 >
Ugyanaz dupla fedéllel	3 > 50 >

Valódi arany női órák 15 fttől feljebb.
Valódi 14 karátos arany gyűrűk 2 fttől feljebb, ugyszintén az itt felsorolaton kívül, értékebb tárgyakból is dus raktárt tartok s azokat a legelőnyösebb árszámítás mellett bocsátom a m. t. közönség szives rendelkezésére.

A n. é. közönség b. pártfogását kérvé vagyok kiváló tisztelettel

Kepes Márton,
órás és ékszerész.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, ásványviz- és vadaskereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
Széchenyi-szállodával szemben.

A tavaszi idény beálltával ajánlom friss csip raképes luczerna, lóhere, burgundi stb. gazdaság **vetemény- és virágmagvaimat,** melyeket a legjutányosabb napi ár mellett számítok.

Ugyszintén a n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy mindennemű

festékarukat

berendeztem, melyekből állandó raktárt tartok u. m. kencze, terpentín, lakkok, brúnollakok, padlilakkok, parquetzsír, valamint pár és olajfestékeket (minden színben). Ecsetek és meszelőáru

Friss, ez idényű töltésű ásvány- és gyógyvizek az

Előpataki bor és gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyék részére.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik. Számos megrendelést kérvé, maradok

kiváló tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ**

Különös figyelmébe a költözőknek!

Függönyök, garnitúrák, szőnyegek, madraczok és paplanok

óriási választékban kaphatók a már

ismert olcsó és szolid árban.

Ugyszinté minden rőtös, rövidárúkbán és diszdogokban igen nagy raktár.

Tisztelettel 617

Háas Manó
Nagyvárad,
Zöldfa-utca elején.

Horváth János

szűcsmester

Nagyvárad, Nagy-Magyar-utca 332. sz.

(Saját ház, Nyárfasikátorral szemben)

ÜZLETHELYISÉG: Olaszi, Fő-utca.

(Orsolya-szűzek zárdájával szemben.)

Téli ruhák, uti bundák, labzsákok, szőnyegek stb.

nyári gondozásra

vétetnek és mint eddig, úgy ezután is pontosan, **jutányos feltételek mellett** kezeltetnek. Kéretik a n. é. közönség, hogy esetleges javításokat a nyár folyamán sziveskedjék eszközöltetni. A javításért járó díjak csak a téli ruhák elvitele alkalmával lesznek fizetendők.

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan, a leglelkismeretesebben eszközöltetnek. 600

Biztosítva 12.000 korona erejéig.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

7558—1904. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. foku iparhatóság közhirre teszi, hogy a Biharmegyei takarékpénztár zálogosztályának Kossuth-utcai zálogkölcsön üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi május hó 10-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adadni.

Ezen árverésről az érdekelt elzalogosítók oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1904. apr. hó 27-én.

Gerő,

r. főkapitány.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas” kávéház mellett

Megérkeztek

a hazai angol és francia tavaszi szöveteim a legnagyobb választékban, melyekből **jutányos árakért** a legújabb divat szerinti uri ruhákkal szolgálok.

Tisztelettel

606

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, gyári árban.

Szolid, szabott árak!

Egyedül álló legnagyobb

nyaraló és moly ellen biztosító vállalat.

Telefon szám: 243.

Telefon szám: 243.

Heimann Lipót és Társa

női felöltők áruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

Szücsmestere: ZIMÁNYI ANDRÁS.

741

Elvállal mindennemű **szőrme-árak**, u. m.: bundák, lábszások, coliek, ruhák, szőnyegek és minden e szakhoz tartozó áruk

= nyári megőrzését. =

Kivánatra a megőrzésre szánt tárgyak elszállítatnak.

Ünnep és szombat napokon zárva.

(Lakás: Zöldfa-utca 5 szám., Grünfeld-féle ház.)

☛ Az összes raktár-helyiségek tűzkár ellen biztosítva vannak ☛

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

☛ raktára. ☛

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Uj asztalos üzlet!

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Szalárdi-utca 9-ik szám alatt egy mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő

asztalos műhelyt

rendeztem be, hol modern szalon, háló és ebédlő; valamint konyhaberendezéseket a legmagasabb igényeket is kielégítőleg állítok elő. — Üzleti berendezéseket, portálokat a legcsinosabb kivitel s a legalacsonyabb árszámítás mellett készítek.

Részemről oda törekedve, hogy a n. é. közönségnek mindenkor teljes megelégedésére a leglelkiismeretesebb árszámítás mellett szállítsam b. megrendelését, a szives pártfogást kérve vagyok

660

kiváló tisztelettel

Lechnitzki Árpád,
asztalos mester.

Kátrány-árjegyzék.

2-től	9 kilóig	6 krajczár kilója.
10 »	99 »	5 » »
100 »	399 »	4 » »
400 »	1000 »	3 ¹ / ₂ » »

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál még további 25 kr. engedményt adunk 100 kilónként.

Egész és fél waggon vásárlásánál az engedmény még nagyobb.

Egy hordó ára külön 4 korona, de azt teljesen jó állapotban egy hónapon belül 3 koronáért visszavásároljuk.

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen **egyszerre** elszállítandó.

Vidéki fakeskedők és kiskereskedők, akik kicsinybeni elárusítással foglalkozni kívánnak, a könnyű és tiszta kezeléshez alkalmas kimérő eszközöket ingyen kapják.

786

A nagyváradai légszeszgyár.

Első Nagyváradai Asztalos-Társaság Butorraktára

Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, miszerint

BÚTOR-ÜZLETÜNKET

megnagyobbítva, a mai kor követelményeinek teljesen megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dusan felszerelt raktáron tartunk *hálószoba-, ebédlő és SZALON-BERENDEZÉSEKET*, valamint *THONET-féle HAJLITOTT BUTOROKAT*, ugyancsak *ASZTALOS és KÁRPITOS MUNKÁK* előállítását a legjutányosabb árszámítás és a legizlésebb kiállítás mellett elvállalunk. — Ugyancsak az *ESZTERGÁLYOS SZAKBA VÁGÓ munkálatok* a legolcsóbb árszámítás és a leglelkiismeretesebb kivitel mellett eszközöltetnek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. — Tisztelettel

Lukács Antal és Társa.

685

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott *varróleányok folytonosan felvétetnek.*

686

Hirdetmény.

„Nagyvárad Hírelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

Az igazgatóság.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminsnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszonnal is megelégszik.

Fél árban kínál kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminsnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminsnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

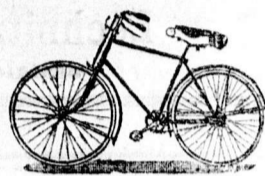

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek nagy raktára.

Szent László

Püspök-gyógyfürdő

Nagyvárad mellett,

Kernáts János fürdőbérő kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól félóra, kocsin háromnegyed óra távolban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasúti állomás közvetlenül a fürdő-telepen van.

Az európai híré 41° C. meleg természetes hévíz javalva van: az ízületek és izmok csúszos bántalmánál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficamok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus uton keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos: **Dr. NAGY IGNÁCZ.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között váltakozik; gyógyterem (Coursalon) hírlapokkal, zongora és tekeasztallal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek, a fürdő telepen és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya van.

Öt tükörfürdő és 13 kádfürdőn kívül mór-fürdők is vannak rendszeresítve.

Az étterem nagy fedett terrasszal ujonnan átalakított, úgy hogy kedvezőtlen idő esetén 5—600 vendégnek kényelmes helyet ad.

Elsőrendű kitűnő zenekar.

Telefon összeköttetés az egész országos hálózaton.

Prospectust kívánatra küld

a fürdőkezelőség.